

Силабус навчальної дисципліни «СИСТЕМАТИКА РОСЛИН»	
Галузь знань: 09 Біологія Спеціальність: 091 Біологія Освітня програма: Біологія Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) Курс: 2 Семестр: 3, 4	
Факультет Природничо-географічний	
Кафедра Біології та методики її навчання	
Викладач	ПІБ: Чорна Галина Анатоліївна Посада: доцент кафедри біології та методики її навчання E-mail udpu_botanika@ukr.net
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.dls.udpu.edu.ua/course/view.php?id=6652
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна обов'язкового компонента
Загальний обсяг дисципліни: кредити ЄКТС / години	5/150
Обсяг дисципліни (години) та види занять	Денна форма: лекції (32 год.), лабораторні (44 год.), самостійна робота (74 год.) Заочна форма: лекції (8 год.), лабораторні (12 год.), самостійна робота (130 год.)
Політика дисципліни	Академічна доброчесність. Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Кодексом академічної доброчесності Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Відвідування занять. Відвідування занять є важливою складовою освітнього процесу. Очікується, що здобувачі вищої освіти відвідають всі лекції і лабораторні заняття курсу. Пропуски лабораторних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття упродовж двох тижнів з дня пропуску його. Креативна ініціатива здобувача вищої освіти. Здобувачі вищої освіти мають можливість за власною ініціативою підготувати доповіді до визначених робочою програмою тем лабораторних занять на основі пошуку та огляду наукових публікацій за заданою проблематикою дисципліни, поглибленому опрацюванні окремих лекційних тем або питань.
Що будемо вивчати?	Особливості філогенетичного розвитку різних систематичних груп царства рослини, сучасну систему рослинного світу, особливості будови, поширення, розмноження та охорони водоростей, мохів, плаунів, хвощів, папоротей, голонасінних і покритонасінних рослин.
Чому це треба вивчати?	Метою вивчення навчальної дисципліни «Систематика рослин» є з'ясування здобувачами вищої освіти системи знань про різноманітність сучасних рослинних організмів: від різних відділів водоростей, вищих спорових рослин до голонасінних і покритонасінних, взаємодію між цими систематичними групами в фітоценозах, філогенетичні зв'язки в процесі історичного розвитку. Отримання навичок щодо роботи з визначниками рослин, з'ясування положення певних видів рослин у системі органічного світу, що є необхідним у викладанні біології в школі.
Яких результатів можна досягнути?	Програмні результатами навчання за ОП: Знати та розуміти основні терміни, концепції, теорії і закони в галузі біологічних наук і на межі предметних галузей. Знати основи систематики, методи виявлення та ідентифікації неклітинних форм життя, прокариот і еукаріот й застосовувати їх для вирішення конкретних біологічних завдань.

	<p>Демонструвати знання будови, процесів життєдіяльності та функцій живих організмів, розуміти механізми регуляції фізіологічних функцій для підтримання гомеостазу біологічних систем.</p> <p>Розуміти роль еволюційної ідеї органічного світу.</p> <p>Уміти прогнозувати ефективність та наслідки реалізації природоохоронних заходів.</p>
<p>Як можна використати набуті знання та уміння?</p>	<p>Компетентності за ОП:</p> <p>Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>Здатність працювати в команді.</p> <p>Здатність демонструвати базові теоретичні знання в галузі біологічних наук та на межі предметних галузей.</p> <p>Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах.</p> <p>Усвідомлення необхідності збереження біорізноманіття, охорони навколишнього середовища, раціонального природокористування.</p> <p>Здатність аналізувати результати взаємодії біологічних систем різних рівнів організації, їхньої ролі у біосфері та можливості використання у різних галузях господарства, біотехнологіях, медицині та охороні навколишнього середовища.</p>
<p>Зміст дисципліни</p>	<p>Вступ в систематику рослин. Практичне і теоретичне значення, таксономічні одиниці систематики. Сучасна система рослинного світу.</p> <p>Відділи Зелені водорості (Chlorophyta). Загальна характеристика, класифікація, рівні організації та варіанти структур. Способи розмноження і цикли розвитку окремих порядків з класів відділу, поширення і значення зелених водоростей. Бурі водорості (Phaeophyta). Загальна характеристика відділу, класифікація, характеристика будови, способів розмноження і циклів розвитку порядків Ламінаріальні (Laminariales) та Фукусові (Fucales). Екологічні групи водоростей. Значення водоростей в біосфері і житті людини.</p> <p>Відділ Моховидні. Загальна характеристика, чергування поколінь. Характеристика представників порядків, класів печіночників і листостеблевих мохів. Значення моховидних в біоценозах і житті людини. Відділ Псилофітів, плауновидних. Загальна характеристика, час існування, особливості морфології та циклів розвитку порядків плауновидних. Плауни як живі викапні рослини.</p> <p>Відділи Плауновидних (Lycopodiophyta). Хвощевидних (Equisetophyta) і Папоротевидних (Polypodiophyta). Відмінні ознаки, час існування. Характеристика класів і представників хвощевидних та папоротевидних.</p> <p>Відділ Голонасінні (Pinophyta). Загальна характеристика, класифікація. Біологічне значення насіння. Особливості морфології, анатомії, циклів розвитку представників класів насінних папоротей, саговникових, беннетитових, гінкгових. Час існування і цикли розвитку. Еволюційне значення. Клас Хвойні (Pinopsida). Відмінні ознаки, цикл розвитку. Характеристика головних родин хвойних, їх поширення і значення.</p> <p>Покритонасінні (Magnoliophyta). Квіткові рослини як вищий етап еволюції наземних рослин. Підкласи магнолідні (Magnoliidae) і ранункуліди (Ranunculidae), головні риси будови вегетативних генеративних органів, примітивність і прогресивні ознаки в будові квітки, плоду. Представники головних родин підкласів, їх поширення і значення. Підклас Розидні (Rosidae). Відмінні ознаки. Поділ на порядки. Характеристика морфології, поширення і значення представників порядків розоцвітих (Rosales), бобоцвітих (Fabales), зонтикоцвітих (Apiales).</p>

	<p>Підкласи Каріофілідних (Caryophyllidae) і Диленеїдів (Dilliniidae). Відмінні ознаки. Характеристика будови вегетативних і генеративних органів, поширення та значення представників родин з порядків гвоздикоцвітих (Caryophyllales), мальвоцвітих (Malvales), гарбузовоцвітих (Cucurbitales), каперсових (Capparales), вербоцвітих (Salicales).</p> <p>Підклас Астеридні (Asteridae). Відмінні ознаки. Характеристика представників з родин шорстколистих (Boraginaceae), пасльонових (Solanaceae), губоцвітих (Lamiaceae). Поширення і значення в біоценозах і житті людини. Родина астроцвіті (Asteraceae). Різноманітність квіток і суцвіть. Прогресивні ознаки. Представники, їх поширення і значення. Підклас Гамамелідні (Hamamelidae). Відмінні ознаки. Характеристика представників родин березових (Betulaceae), букових (Fagaceae), їх морфологія, поширення і значення.</p> <p>Порядки Лілієцвіті (Liliales) і осокоцвіті (Cyperales). Відмінні ознаки, поширення і значення представників лілійних (Liliaceae), цибулинних (Alliaceae), спаржевих Asparaginaceae) і осокових (Cyperaceae).</p> <p>Порядки Орхідні (Orchidales) і злакові (Poales). Життєві форми, будова вегетативних і генеративних органів. Пристосування до запилення. Головні представники, їх поширення і значення в природі і житті людини. Порядок Пальмоцвіті (Palmales), родина пальмові (Palmaeae). Життєві форми, особливості вегетативних органів, суцвіття, квітки і плоду. Головні види пальмових, їх біологічні особливості, поширення і значення в житті людини. Походження і еволюція рослинного світу на фоні розвитку Землі.</p>
Обов'язкові завдання	Виконання здобувачами вищої освіти завдань лабораторного заняття, тестів, підсумкового контролю.
Міждисциплінарні зв'язки	«Анатомія та морфологія рослин», «Мікологія», «Біологічна номенклатура», «Основи гербарної справи» та іншими біологічними та географічними дисциплінами.
Інформаційне забезпечення (з репозитарію, фонду бібліотеки УДПУ та ін.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ботаніка: навчальний посібник для студентів природничо-географічних факультетів педагогічних вузів. Уклад. Г.А. Чорна, І.В. Красноштан. Умань: ФОП Жовтий О.О., 2014. 210 с. 2. Нечитайло В.А., Кучерява Л.Ф. Ботаніка. Вищі рослини. Київ: Фітосоціоцентр, 2011. 432 с. 3. Морозюк С.С., Оляницька Л.Г. Ботаніка. Систематика нижчих і вищих рослин. К., 1988. 195 с. 4. Стеблянко М.І. Ботаніка. Київ: Вища школа, 1995. 384 с. 5. Чорна Г.А. Ботаніка: практикум із систематики вищих спорових і насінних рослин: [для студ. вищ. навч. закл.]. 3-є видання, доповнене. Умань: ФОП Жовтий О.О., 2014. 104 с. 6. Меженський В.М., Меженська Л.О. Сучасна систематика квіткових рослин. Ч. 2: навчальний посібник. К.: Вид-во Ліра-К, 2020. 558 с. 7. Чорна Г.А. Методичні вказівки до лабораторних робіт з ботаніки (морфологія та анатомія рослин). Умань: ПП Жовтий О.О., 2012. 133 с. 8. Червона книга України. Рослинний світ. Київ: Глобалконсалтинг, 2009. 608 с.
Поточний контроль	Поточний контроль здійснюється за темами змістовних модулів.
Підсумковий контроль	Екзамен

Розробник

Галина ЧОРНА